Lietas Nr. C29682115
Lietas arhīva Nr. CA-0053-17/2

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Liepājā 2017.gada 13.janvārī

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā tiesnešu sastāvā: J.Mauliņa, B.Ķeire, A.Klaiše

izskatīja rakstveida procesā apelācijas kārtībā civillietu apdrošināšanas AS "/nosaukums A/" maza apmēra prasībā pret /pers. A/ par zaudējumu piedziņu, sakarā ar atbildētājas /pers. A/ apelācijas sūdzību par Liepājas tiesas 2016.gada 17.oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

2015.gada 5.novembrī apdrošināšanas AS (turpmāk AAS) "/nosaukums A/" (turpmāk prasītājs) cēlis Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā maza apmēra prasību pret /pers. A/ (turpmāk atbildētāja) (lietas 5.-9.lapa), lūdzot piedzīt zaudējumus 1027,56 EUR apmērā un visus tiesāšanās izdevumus.

Pieteikumā norādīts, ka 2013.gada 11.martā starp prasītāju un /pers. F/ noslēgts nekustamā īpašuma - dzīvokļa Nr.124, /adrese/, apdrošināšanas līgums XD 024062 (turpmāk polise), ar darbības termiņu no 2013.gada 14.marta līdz 2014.gada 13.martam. Apdrošinātais dzīvoklis 2013.gada 28.martā ūdens noplūdes rezultātā tika bojāts. Dzīvokļa appludināšanas iemesls bija augšstāva atsevišķā dzīvokļa īpašumā Nr.128 virtuvē plīsis karstā ūdens ievada lokanais pievads, kā rezultātā saliets zemākā stāva dzīvoklis. Prasītājs pēc tāmes aprēķināja un izmaksāja apdrošināšanas atlīdzību EUR 1027,56 apmērā.

Dzīvokļa īpašums Nr.128, /adrese/, pieder atbildētājai.

Prasītājs vērsis uzmanību uz likuma ,,Par apdrošināšanas līgumu" 40.panta pirmo daļu un paskaidrojis, ka pēc apdrošināšanas atlīdzības izmaksas /pers. F/, tas pārņem viņa prasījuma tiesības pret dzīvokļa īpašuma Nr.128, /adrese/, īpašnieci, atbildētāju.

Ņemot vērā, ka zaudējumi apdrošinātajam īpašumam nodarīti no atbildētājai piederošā dzīvokļa īpašuma Nr.128, /adrese/, kurā notika karstā ūdens ievada lokanā pievada bojājums, un dzīvokļa īpašnieka nolaidības dēļ notika ūdens noplūde, līdz ar to secināms, ka zaudējumu atlīdzības pienākums gulstas uz atbildētāju, jo viņas bezdarbības rezultātā trešajai personai nodarīti zaudējumi.

Uzskata, ka atbildētāja nav rīkojusies ļaunā nolūkā, bet ir pieļāvusi neuzmanību Civillikuma 1646.panta izpratnē, pieļaujot tās rūpības un čaklības trūkumu, kāda vispār jāievēro krietnam un rūpīgam saimniekam.

Atbildētāja kā nekustamā īpašuma īpašniece ar pienācīgu rūpību nav izturējusies pret saviem kā nekustama īpašuma īpašnieka pienākumiem rūpēties par nekustamajā īpašumā esošo komunikāciju un iekārtu uzturēšanu labā tehniskā stāvoklī. Arī šāda neuzmanība ir atzīstama par vainas formu Civillikuma izpratnē un ir cēloniskā sakarā ar nodarītajiem zaudējumiem dodot tiesības uz zaudējumu atlīdzību.

Prasība pamatota uz Civillikuma 1038., 1646., 1770., 1775., 1779.pantu, likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 40.panta pirmo daļu.

2015.gada 21.decembrī tiesā saņemts atbildētājas rakstveida paskaidrojums (lietas 42.-45.lapa), kurā norādīts, ka prasību neatzīst, jo lietā nav pierādījumu par zaudējumu nodarīšanu. Prasītājs nav pievienojis lietas materiāliem dokumentus, kas pamato zaudējumu nodarīšanu 1027,56 EUR apmērā. Aprēķinu, uz kuru atsaucas prasītājs, nav pamata atzīt par pierādījumu zaudējumu nodarīšanai.

Lietai nav pievienots neviens dokuments, kas apstiprinātu remonta veikšanas izmaksas. Lietā nav informācijas, vai persona, kurai prasītājs izmaksājis apdrošināšanas atlīdzību, būtu iztērējusi 1027,56 EUR remonta veikšana, nav informācijas, vai remonts vispār tika veikts, kas tieši tika darīts un kādi naudas līdzekļi tikuši iztērēti remonta veikšanai. Uzskata, ka, neesot informācijai par faktiskajiem remonta izmaksām, nav pamata apmierināt prasību.

Vērš uzmanību uz to, ka Tāme 4334, uz kuras pamata prasītājs aprēķinājis zaudējumus, ir sastādīta par ievērojami lielāku kvadratūru, tādēļ nav saprotams, kad, kas, pie kādiem apstākļiem un uz kādu dokumentu pamata sastādījis šo aprēķinu, līdz ar to šis dokuments nepierāda zaudējumu esību un apmēru.

2016.gada 20.aprīlī lieta, saskaņā ar Civilprocesa likuma 32.[1] panta pirmo daļu, nodota izskatīšanai Liepājas tiesai (4.sējums, lietas 48.lapa).

2016.gada 30.septembrī tiesā saņemta prasītāja atsauksme uz atbildētājas paskaidrojumiem (lietas 55.-56.lapa). Prasītājs norāda, ka atbildētājas iebildumi ir nepamatoti, jo saņemot atlīdzības pieteikumu par īpašumam nodarītajiem bojājumiem, ir nosūtījis savu pārstāvi uz apdrošināto objektu, kas fiksējis bojājumu apmērus, kuri radušies ūdens noplūdes rezultātā un ko apliecina pieteikumam pievienotais apskates protokols īpašuma apdrošināšanā.

Pēc objekta apsekošanas, saskaņā ar likuma ,,Par apdrošināšanas līgumu" 35.pantu, ir veicis zaudējumu aprēķinu. Neviens normatīvais akts nenoteic, ka apdrošinātājam, iestājoties apdrošināšanas gadījumam, zaudējumu novērtēšanai jāpieaicina sertificēts eksperts. Apdrošinātājs, kā komercdarbības veicējs izvērtē zaudējumu apmēru un darbojas pēc likumā ,,Par apdrošināšanas līgumu" noteiktā kompensācijas principa, izvērtējot vismazāko iespējamo summu, lai novērstu radītos bojājumus un izpildītu savas ar līgumu uzņemtās saistības.

Eksperta atzinuma sniegšanai zaudējumu novērtēšanai katrā izmaksu lietā vērtējama kritiski, jo šāda atzinuma esamība katrā apdrošināšanas izmaksas lietā nepamatoti sadārdzinātu apdrošinātāja administratīvās izmaksas. Likuma ,,Par apdrošināšanas līgumu" struktūra neparedz eksperta atzinumu zaudējumu novērtēšanai, bet noteic, ka zaudējumi ir atlīdzināmi pēc kompensācijas principa. Ņemot vērā, ka bojājumu novēršana nav iespējama, veicot remontu tikai bojātajās un aktā konstatētajās platībās, prasītāja uzdevums ir atjaunot bojāto īpašumu tā iepriekšējā stāvoklī, kas nozīmē arī telpas krāsojuma vienmērīgumu un materiālu saglabāšanu, ievērojot tehnoloģiskās iespējas un īpatnības. Sastādītajā zaudējuma aprēķinā ir iekļautas platības, kas atbilst telpu grupas plāna shēmā norādītajām platībām (ņemot vērā, ka griestu augstums ir 2,50 m). No aprēķinātā zaudējuma apmēra tika

noņemts īpašuma apdrošināšanas polisē noteiktais klienta paša risks Ls 50 apmērā.

Uzskata, ka pie konkrētiem apstākļiem Civillikuma 1779.panta izpratnē ir pierādīti zaudējumu atlīdzības prasības apmierināšanai nepieciešamie priekšnoteikumi - atbildētājas bezdarbība, nenodrošinot pienācīgu tehnisko stāvokli viņas īpašumā esošām komunikācijām; zaudējumu esamība un to konkrēts apmērs; kā arī tiešs cēloniskais sakars starp prettiesisko bezdarbību un zaudējumiem.

Ar Liepājas tiesas 2016.gada 17.oktobra spriedumu prasība apmierināta daļēji un no /pers. A/ par labu AAS "/nosaukums A/" piedzīti zaudējumi 908,02 EUR, tiesas izdevumi 140,90 EUR un noraidīta prasība daļā par zaudējumu 119,54 EUR piedziņu. Piedzīti no /pers. A/ par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 5,28 EUR (lietas 73.-77.lapa).

Tiesa konstatējusi, ka atbildētāja ir dzīvokļa Nr.128, /adrese/, īpašniece un norādījusi uz Dzīvokļa īpašuma likuma 14.panta pirmajā daļā noteikto.

SIA "/nosaukums B/" ir sastādījis aktu par konstatētiem bojājumiem, kurā norādījis, ka ūdens noplūdes rezultātā dzīvoklī Nr.124 bojāti istabā griesti, tapetes un linolejs, virtuvē – tapetes un griesti; koridorā tapetes, griestu tapetes un linolejs. Nopludināšanas iemesls: dzīvoklī Nr.128 virtuvē sabojājies karstā ūdens ievada lokanais pievads, kā rezultātā notikusi ūdens noplūde.

Tiesa atsaukusies uz tiesību teorijā atzīto, ka zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tad, kad vienlaicīgi pastāv šādi trīs priekšnoteikumi jeb atlīdzības pamati: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; 2) zaudējumu esamība; 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību (*skat. K.Torgāns. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. – Rīga: tiesu namu aģentūra, 2006, 209.lpp.*).

Tiesai nav bijis pamata apšaubīt aktā fiksētos apstākļus un izdarītos secinājumus, ka dzīvokļa appludināšana notikusi 2013.gada 28.martā kā rezultātā telpās Nr.1., Nr.3., Nr.5. ir bojājumi, kas radušies dzīvoklī Nr.128 karstā ūdens ievada lokanā pievada bojājuma dēļ. To, ka aktā kļūdaini norādīts bojājuma rašanās laiks - 2013.gada 3.aprīlis, izvērtējot citus pierādījumus lietā un faktu, ka atbildētāja, parakstot šo aktu, nav to apstrīdējusi, bet izteikusi pretenzijas, ka nepiekrīt tikai izvirzīto bojājumu apmēram, nedod pamatu apšaubīt aktā konstatētās ziņas.

Saskaņā ar likuma „Par apdrošināšanas līgumu" 40.panta pirmo daļu apdrošinātājs, kas ir izmaksājis apdrošināšanas atlīdzību, izmaksātās summas apmērā pārņem apdrošinātā prasības tiesības pret personu, kas ir atbildīga par zaudējumiem.

No iesniegtās īpašuma apdrošināšanas polises XD 024062 redzams, ka dzīvoklis Nr.124, /adrese/, apdrošināts no 2013.gada 14.marta līdz 2014.gada 13.martam, apdrošinātājs - AAA "/nosaukums A/" un apdrošinājuma ņēmējs - /pers. F/. Polisē norādīts pašrisks – Ls 50 un apdrošināšanas riski: ugunsgrēks, dabas stihija, šķidruma vai tvaika noplūde trešo personu prettiesiska rīcība.

2013.gada 28.martā prasītājam tika iesniegts /pers. F/ pieteikums, kurā norādīts, ka 2013.gada 28.martā plkst. 11.30, atnākot mājās tika atklāts, ka dzīvoklis ir appludināts ar karsto ūdeni (vannas istabā, virtuvē, bērnistabā un koridorā bija ūdens).

Remontdarbu kalkulācijas tāmes izklāstā norādītas materiālu izmaksas, mehānismi, darbs un pievienotās vērtības nodoklis (turpmāk – PVN), kopā ir EUR 1027,56. No 2013.gada 23.aprīļa informācijas par zaudējumu atlīdzības izmaksu izriet, ka apdrošināšanas atlīdzība, saskaņā ar apdrošināšanas polises XD 024062 noteikumiem un veiktajiem aprēķiniem, sastāda Ls 772,17 (no minētās summas tiek atrēķināts pašrisks Ls 50 apmērā). Līdz ar to izmaksāta apdrošināšanas atlīdzība Ls 722,17 apmērā.

No lietas materiāliem konstatēts, ka atbildētāja kā dzīvokļa, kurā bojāts lokanais karstā ūdens pievads, kā rezultātā applūdis apdrošinātais dzīvoklis, īpašniece ir atbildīga par prasītājam nodarītajiem zaudējumiem, kas radās dzīvokļa Nr.124, /adrese/, nopludināšanas dēļ.

No lietas materiāliem izriet, ka apdrošināšanas atlīdzība ir izmaksāta, bet pierādījumi, ka apdrošinātā dzīvokļa īpašnieks viņam piederošajā dzīvokļa īpašumā ir veicis remontdarbus un tos apmaksājis, lietā nav iesniegti.

Tiesa spriedumā atsaukusies uz Senāta 2008.gada 29.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC-332, Augstākās tiesas 2015.gada 30.novembra spriedumu lietā Nr.-2482/2015 un juridisko literatūru, kurā norādīts, ka jautājums par PVN un sociālā nodokļa iekļaušanu zaudējumu aprēķinā ir saistāms ar zaudējumu novērtēšanu un tiesībām uz taisnīgu atlīdzinājumu. PVN un sociālā nodokļa iekļaušana zaudējumu apmērā ir pamatota tad, ja izdevumi lietas atjaunošanai jau bijuši pirms prasības celšanas tiesā (*skat. K. Torgāns. Līgumu un deliktu tiesību problēmas. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 212., 224., 225.lpp.).*

Tiesa arī norādījusi, ka zaudējumu atlīdzības lietās, kur zaudējumi novērtēti mantas (lietas) sākotnējā stāvokļa atjaunošanas izmaksu apmērā, pievienotās vērtības nodokļa un sociālā nodokļa maksājumi atzīstami par atlīdzināmiem tikai tad, ja tie pierādīti ar attiecīgiem dokumentiem par šādu maksājumu veikšanu *(skat. Senāta 2010.gada 29.septembra spriedumu lietā Nr.SKC-191)*.

Jautājums par PVN iekļaušanu zaudējumu aprēķinā ir saistāms ar zaudējumu novērtēšanu un tiesībām uz taisnīgu atlīdzinājumu. Šādā aspektā vērtējot prasītāja prasību par zaudējumu atlīdzību, PVN iekļaušana zaudējumu apmērā ir pamatota tad, ja izdevumi lietas atjaunošanai jau bijuši pirms prasības celšanas tiesā. Pirms remonta veikšanas nodokļu maksājumi neizbēgami nav nepieciešami mantas (lietas) iepriekšējā stāvokļa atjaunošanai. Vispārēji apsverot seku novēršanu, sabojātas lietas īpašniekam ir arī citādas iespējas, piemēram, veikt remontu pašam vai pieaicināt meistaru, kas darbu izpilda uz uzņēmuma līguma pamata, nebūdams reģistrēts kā PVN maksātājs. Tāpat lietas īpašnieks pieprasīto atlīdzinājumu par tiesību aizskārumu var nemaz neizlietot materiālu iegādei, šādi paturot sev bez pašu materiālu vērtības arī PVN vērtību. Tad tiesas piedzītā summa pārsniegtu cietušās puses patieso izdevumu apmēru un nodokļu maksājumu iekļaušana zaudējumu sastāvā būtu lietas īpašnieka nepamatota iedzīvošanās un būtībā veicinātu ēnu ekonomiku. Tādējādi PVN maksājumi atzīstami par atlīdzināmiem tikai tad, ja tie pierādīti ar attiecīgiem dokumentiem par šādu maksājumu veikšanu. Lietā tādi nav iesniegti, līdz ar to prasība noraidāma daļā par PVN EUR 119,54 (Ls 134,01) piedziņu.

Tiesa norādījusi, ka bojājumu novēršana nav iespējama, veicot remontu tikai bojātajās un aktā konstatētajās platībās, bet prasītāja uzdevums ir atjaunot bojāto īpašumu tā iepriekšējā stāvoklī, kas nozīmē arī telpas krāsojuma homogēnuma (vienmērīguma) un materiālu saglabāšanu, ievērojot tehnoloģiskās iespējas un īpatnības. Tādējādi atbildētājas iebildumi par tāmes atbilstību patiesībai pie spriedumā minētās motivācijas lietā ir nepamatoti.

Tiesa secinājusi, ka ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem ir pierādīts, ka zaudējumi prasītājam radušies atbildētājas vainojamas rīcības dēļ un ir pierādīti visi priekšnoteikumi zaudējuma piedziņas prasības apmierināšanai 908,02 EUR apmērā.

2016.gada 8.novembrī atbildētāja iesniegusi apelācijas sūdzību (lietas 79.-80.lapa) pārsūdzot spriedumu pilnā apmērā un norādot, ka tiesa nepareizi piemērojusi civiltiesiskās zaudējumu atlīdzināšanas normas. Tiesa aprobežojusies tikai ar zaudējuma esamības konstatēšanu, bet nav vērtējusi viņas vainas esamību un nav noteikusi tieši kādu neattaisnojamu darbību vai bezdarbību ir pieļāvusi.

Tiesa nav vērtējusi iebildumus, Civillikuma 1038., 1646., 1770., 1775., 1779.pantus, uz ko pamatota prasība, kopsakarībā ar Civillikuma 1773., 1774., 1775.pantos noteiktām normām.

Ūdens noplūde notika atbildētājas virtuvē karstā ūdens ievada lokanā pievada bojājuma dēļ. Atbildētāja dzīvoklī ieradās pēc 30 min., bet pēc 15 min. ieradies dežurants un atslēdzis ūdeni. Atbildētāja uzreiz izsauca meistarus, kas noslēdza karsto ūdeni un salaboja bojājumu. Tātad atbildētāja rīkojās kā pienākas krietnam un rūpīgam saimniekam un viņas rīcībā nav saskatāmas nekādas, pat vieglas neuzmanības pazīmes.

Ūdens noplūdi atbildētāja iepriekš nevarēja paredzēt un novērst. Tas bija negadījums un ūdens noplūde notika no atbildētājas neatkarīgu apstākļu rezultātā. Saskaņā ar Civillikuma 1773.pantu, zaudējums, kas radies cietušam, ir uzskatāms par nejaušu, ja tā cēlonis ir nejaušs notikums. Nejaušs

notikums ir tāds, kurā nevienu nevar vainot, tādēļ tā atlīdzināšana Civillikuma 1774.pantā norādītajā gadījumā nav uzskatāma par atbildību. Saskaņā ar Civillikuma 1775.pantu, jāatlīdzina tikai tāds zaudējums, kas nav nejaušs.

Lietā nav pierādīta, pat minēta kāda atbildētājas prettiesiska rīcība. Negadījumā nav atbildētājas vainas un līdz ar to nav un nevar būt arī cēlonisks sakars starp prettiesisku rīcību un zaudējumiem. Lietā vienīgi ir konstatēts appludināšanas fakts un apšaubāms zaudējumu apmērs.

Zaudējumu atlīdzības pienākums neizriet vienīgi no nodarīšanas fakta. Cietušā dzīvokļa appludināšana ir negadījums, ārkārtas gadījums, kurā atbildētāja nav vainojama. Neapšauba, ka appludināšanas fakts ir apdrošināšanas gadījums.

Tiesa nav ņēmusi vērā nesakritības tāmē minētajās telpu kvadratūrās ar nopludinātā dzīvokļa shēmā norādītajām kvadratūrām. Apstrīd, ka remonts, bija nepieciešams telpā Nr.2 (bērnistaba), kas atrodas saistībā ar ūdens noplūdes avotu, nevis telpa Nr.1, kura atrodas tālu no noplūdes avota. Telpu kvadratūras būtiski atšķiras. Remontdarbu tāme nepierāda zaudējumu esamību un apmēru.

Divas nedēļas pēc negadījuma, piedaloties nopludinātā dzīvokļa apsekošanā, vienīgie redzamie bojājumi bija nelieli pleķīši pie virtuves griestiem, sienas un uz palodzes. Grīda bija bez bojājumiem. Arī bērnistabā noplūde nekādas paliekošas sekas nebija atstājusi. Karstā ūdens noplūde nav radījusi būtiskus zaudējumus cietušajiem. Tie bija novēršami ar minimāliem izdevumiem.

Tiesa ir pārkāpusi Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 16.punkta noteikumus un piedzinusi ar lietas vešanu saistītos izdevumus no personas, kas saņem valsts nodrošināto juridisko palīdzību.

Turklāt tiesa nepareizi aprēķinājusi prasības noraidāmās daļas summu, jo Ls 134,01 pēc Latvijas Bankas kursa ir 190,68 EUR, nevis 119,54 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 440.[11] panta pirmo daļu apelācijas sūdzība tiek izskatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

Civillietu tiesu kolēģija, izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus un pārbaudījusi lietas materiālus, atzīst, ka AAS "/nosaukums A/" maza apmēra prasība pret /pers. A/ par zaudējumu piedziņu ir apmierināma daļēji.

Tiesā saņemts pieteikums par puses aizstāšanu, kurā lūgts, saskaņā ar Civilprocesa likuma 77.panta pirmo daļu, aizstāt prasītāju AAS "/nosaukums A/" ar ADB "/nosaukums C/" Latvijas filiāli. Pieteiktais lūgums motivēts ar to, ka 2016.gada 31.oktobrī pabeigta AAS "/nosaukums A/" un Lietuvas Republikā reģistrētas sabiedrības ADB "/nosaukums C/" juridiskā apvienošanās. Pēc reorganizācijas – pārrobežu apvienošanas AAS "/nosaukums A/" ir pievienota ārvalsts komersantam ADB "/nosaukums C/", kura ir pārņēmusi AAS "/nosaukums A/" tiesības un saistības. ADB "/nosaukums C/" darbību Latvijas Republikā veic ADB "/nosaukums C/" Latvijas filiāle.

Tiesas kolēģija, atbilstoši Civilprocesa likuma 77.pantam, nolēma, aizstāt prasītāju AAS "/nosaukums A/" ar tā tiesību pārņēmēju ADB "/nosaukums C/" Latvijas filiāli.

Atbilstoši Eiropas Savienības Ekonomisko un finanšu jautājumu padomes 2013.gada 9.jūlija lēmumam par Latvijas uzņemšanu eirozonā ar 2014.gada 1.janvāri un *Euro* ieviešanas kārtības likuma 6.panta otrās daļas noteikumiem, spriedumā noteiktās naudas summas konvertējamas *euro*.

Euro ieviešanas kārtības likuma 4.pantā noteikts, ka sākot ar *euro* ieviešanas dienu, latos izteiktu iesākto, bet nepabeigto (neizpildīto) tiesisko instrumentu kopsummu konvertē *euro*, ievērojot Padomes noteikto maiņas kursu un šā likuma 6. pantā noteiktos noapaļošanas principus. Atbilstoši minētajam Eiropas Savienības Ekonomisko un finanšu jautājumu padomes 2013.gada 9.jūlija lēmumam par Latvijas uzņemšanu eirozonā neatsaucami fiksētais pārejas kurss no lata uz *euro* ir 1 EUR=0,702804 Ls.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmās daļas noteikumiem apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības, sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 430.panta trešo daļu fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Konkrētajā lietā nav strīda par sekojošiem faktiem:

- dzīvokļa Nr.128, /adrese/, kurā karstā ūdens ievada virtuvē lokanā pievada bojājuma dēļ tika appludināts dzīvoklis Nr.124, /adrese/, īpašniece ir atbildētāja /pers. A/ (lietas 24.lapa);
- appludinātā dzīvokļa īpašnieks sev piederošo dzīvokli bija apdrošinājis AAS "/nosaukums A/", apdrošināšanas periods no 14.03.2013. līdz 13.03.2014., pašrisks 71,14 EUR (50 Ls) (lietas 12.lapa);
- 24.04.2013. AAS "/nosaukums A/" appludinātā dzīvokļa īpašniekam izmaksājusi apdrošināšanas atlīdzību 1 027,56 EUR (722,17 Ls) (lietas 21.lapa), jo bija iestājies apdrošināšanas gadījums.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 192.pantam tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata.

Civilprocesa likuma 97.panta pirmā daļa paredz, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem. Tāpat ir ņemami vērā Civilprocesa likuma 10. un 93.panta nosacījumi.

Tiesību doktrīnā sniegta atziņa, ka neapšaubāmi, tiesai vispirms jāpārbauda prasītāja tiesības aizskāruma esamība. Šo jautājumu noskaidrošana nav atkarīga no atbildētāja celtajiem iebildumiem pret prasību (*sk. Līcis A., Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. Mācību līdzeklis tiesību zinātņu studentiem. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2003, 26.lpp.*).

Latvijas Republikas Satversmes 92.pants nosaka, ka ikvienai personai ir tiesības uz taisnīgu tiesu, arī likuma „Par tiesu varu" 3.panta otrajā daļā garantētas personas tiesības uz lietas izskatīšanu, ievērojot visas taisnīguma prasības. Tādējādi taisnīgums atzīstams par vienu no svarīgākajiem tiesvedības principiem (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. Trešais papildinātais izdevums. Autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 176.lpp.*). Turklāt civilprocesā blakus daudzkārt pieminētajām personas tiesībām uz taisnīgu tiesu (Satversmes 92.p.) pastāv sacīkstes princips, kurš liedz atsaukties vēlāk uz pierādījumiem, kuri varēja tikt, bet netika iesniegti termiņā (*sk. CIVILPROCESA LIKUMA KOMENTĀRI. I daļa (1.-28.nodaļa). Sagatavojis Autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2011, 259.lpp.*).

Atbildētājai ir iebildumi par viņas prettiesisku vainojamu rīcību apdrošinātā dzīvokļa nopludināšanas gadījumā un nodarīto zaudējumu

apmēru, kā arī par nepareizu matemātisko aprēķinu prasības noraidītajā daļā un Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 16.punkta noteikumu nepiemērošanu pirmās instances tiesas spriedumā.

Civillikuma 1770.pants nosaka, ka ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums.

Saskaņā ar Civillikuma 1775.pantu, katrs zaudējums, kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina. Civillikuma 1779.pants nosaka, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Zaudējumu atlīdzināšana ir galvenais civiltiesiskais līdzeklis tiesību aizskāruma mantisko seku novēršanai un tās mērķis ir nodrošināt pēc iespējas pilnīgāku tāda stāvokļa atjaunošanu, kāds būtu bijis tad, ja aizskārums nebūtu noticis.

Kā norādīts tiesību doktrīnā: „Ar jēdzienu „zaudējums" saprot jebkādu mantas samazinājumu, zudumu vai bojājumu, kā arī peļņas atrāvumu, papildu izdevumus un citas mantiski novērtējamas tiesību aizskāruma sekas" (*sk. K.Torgāns. Saistību tiesības. I daļa. Rīga, 2006, 238.lpp.*).

Savukārt Civillikuma 1771.pantā norādīts, ka zaudējums var būt vai nu tāds, kas jau cēlies, vai tāds, kas vēl stāv priekšā; pirmajā gadījumā tas dod tiesību uz atlīdzību, bet otrajā uz nodrošinājumu. Bet Civillikuma 1772.pantā noteikts, ka jau cēlies zaudējums var būt vai nu cietušā tagadējās mantas samazinājums, vai arī viņa sagaidāmās peļņas atrāvums. Civillikuma 1773.pantā izskaidrots, ka zaudējums ir tiešs, kad tas ir prettiesīgas darbības vai bezdarbības dabiskās un nepieciešamās sekas.

Juridiskajā literatūrā atzīts, ka zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tad, kad vienlaicīgi pastāv trīs šādi priekšnoteikumi jeb atlīdzības pamati: 1) prettiesiska vainojama rīcība (ietver arī vainojamības vai attaisnojamu neesamības noskaidrošanu); 2) kaitējuma esamība; 3) cēloniskais sakars starp prettiesisko rīcību un kaitējumu *(Prof. Dr. habil. iur. Kalvis Torgāns. Vainas vai attaisnojumu meklējumi civil tiesībās. Jurista Vārds, Nr.20, 2005.gada 31.maijs)*. Arī Mg. iur. Jānis Kārkliņš norādījis: „Vērtējot civiltiesiskās atbildības pamatus, pietiktu konstatēt trīs zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumus – zaudējumu apmēru, cēloņsakarību un prettiesisku rīcību, kuru nosakot, cita starpā, tiek ņemti vērā prettiesisko rīcību (tātad vainu) neizslēdzošie apstākļi (likumiskie attaisnojumi) *(Mg. iur. Jānis Kārkliņš, LU Juridiskās fakultātes Civiltiesību katedras pasniedzējs, doktorants. Vainas nozīme, nosakot civiltiesisko atbildību. Jurista Vārds, Nr.15, 2005.gads 26.aprīlis)*.

Saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 14.panta pirmo daļu, dzīvokļa īpašnieks par zaudējumu nodarīšanu citiem dzīvokļu īpašniekiem vai citām personām ir atbildīgs normatīvajos aktos, dzīvokļu īpašnieku kopības lēmumos vai savstarpēji noslēgtajos līgumos noteiktajā kārtībā.

Saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 3.panta otrās daļas 2.punktu un 3.punktu, par atsevišķu īpašuma elementu ir uzskatāmi inženiertīkli un inženierkomunikācijas līdz kopīpašuma stāvvadiem un inženieraprīkojuma elementi (tai skaitā virtuves aprīkojums, ventilācijas ierīces, tualetes, dušas un vannas aprīkojums), bez kuriem kopīpašumā esošās dzīvojamās mājas daļas elementi var funkcionēt patstāvīgi.

Doktrīnā atzīts, ka dzīvojamo māju īpašniekiem ir jārūpējas par to, lai viņu mājās tiktu veiktas visas nepieciešamās apsaimniekošanas vai pārvaldīšanas darbības.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma izpratnē dzīvojamās mājas īpašnieks ir arī dzīvokļa īpašuma īpašnieks (1.panta 2.punkts). Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 5.panta pirmā daļa paredz, ka dzīvojamās mājas pārvaldīšanas nodrošināšana ir dzīvojamās mājas īpašnieka pienākums. Tādējādi, ja dzīvokļa īpašuma īpašniekam ir pienākums rūpēties par dzīvojamās mājas uzturēšanu, viņam ir pienākums rūpēties arī par dzīvokļa kā atsevišķa īpašuma uzturēšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām un šajā pienākumā ietilpst atsevišķā īpašuma elementu, tostarp iekārtu un komunikāciju apsekošana, tehniskā apkope un kārtējais remonts (*sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 29.februāra spriedumu lietā Nr.SKC-37/2016).*

Tiesas kolēģija atzīst, ka šajā lietā ir konstatējama atbildētājas kā dzīvokļa īpašnieces prettiesiskā darbība, savlaicīgi neveicot lokanā ūdens pievada, kas ir atbildētājas atsevišķā īpašuma elements, apsekošanu. Tiesas kolēģija norāda, ka tieši /pers. A/, kā dzīvokļa īpašniece, ir atbildīga par ūdens ievada virtuvē lokanā pievada tehnisko stāvokli, lai izslēgtu ūdens noplūdi uz stāvu zemāk esošo dzīvokli un izvairītos no zaudējumu radīšanas citas personas piederošajam nekustamajam īpašumam. Secīgi apelātores iebildumi uz to, ka ūdens noplūde radījusi nejaušus zaudējumus, kas saskaņā ar Civillikuma 1773. un 1774.panta nosacījumiem nav jāatlīdzina ir nepamatoti.

No apelācijas sūdzības secināms, ka /pers. A/ ir iebildumi par appludināto un remontējamo telpu platību, taču savus iebildumus Civilprocesa likumā noteiktā kārtībā nav pierādījusi. /pers. A/ lietas izskatīšanā nav apstrīdējusi nopludinātā dzīvokļa bojājumu novērtējumu, nav veikusi ekspertīzi pēc savas iniciatīvas vai pieteikusi šādu lūgumu tiesai, nav pieteikusi tiesai lūgumu pieaicināt lietā būvekspertu. Tiesas kolēģijas ieskatā /pers. A/ paskaidrojumiem pievienotās septiņas fotogrāfijas (lietas 65.-67.lapa) un 2013.gada 15.aprīļa Aktā par konstatētajiem bojājumiem izdarītā atzīme, ka /pers. A/ nepiekrīt bojājumu apmēram (lietas 22.-23.lapa) nepierāda zaudējumu konkrētu apmēru. Apelātores apgalvojumi par radīto zaudējumu novēršanu ar minimāliem līdzekļiem ne ar kādiem pierādījumiem lietā neapstiprinās. Līdz ar to tiesas kolēģijai nav pamata apšaubīt prasītāja iesniegtajā Tāmē Nr.4334 (lietas 17.-18.lapa) norādīto telpu platību, veicamo darbu apjomu un darbu kopējās izmaksas.

Tiesas kolēģija pilnībā pievienojas pirmās instances tiesas viedoklim, ka zaudējumos nav iekļaujams pievienotās vērtības nodoklis 134,01 Ls apmērā. Taču atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pieļāvusi matemātiskā aprēķina kļūdu, konvertējot latus uz *euro*. Līdz ar to prasība ir noraidāma daļā par zaudējumu 190,68 EUR (134,01 Ls) piedziņu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 16.punktu no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos ir atbrīvota puse, kas lietā saņem valsts nodrošināto juridisko palīdzību. Ņemot vērā, ka atbildētājai /pers. A/ līdz 2016.gada 30.novembrim bija piešķirts maznodrošinātas personas statuss, un lietā noteikta valsts nodrošināta juridiskā palīdzība, atbilstoši Civilprocesa likuma 42.panta ceturtajai daļai, ar lietas vešanu saistītos izdevumus pirmās instances tiesā uzņemas valsts. Līdz ar to pamatots ir apelātores iebildums, ka no viņas nav piedzenami tiesas izdevumi valsts ienākumos šajā lietā.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa nepamatoti noteikusi apelātores pienākumu maksāt tiesas izdevumus par labu valstij, kā arī matemātiskā aprēķina kļūdas dēļ norādījusi nepareizu zaudējumu apmēru prasības noraidītajā daļā. Savukārt attiecībā par apelātores prettiesisko vainojamo rīcību, kaitējuma esamību un cēlonisko sakaru starp prettiesisko rīcību un kaitējumu pirmās instances tiesa ir pieņēmusi pamatotu nolēmumu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam - proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta.

Prasītājs, iesniedzot prasību, samaksājis valsts nodevu 154,13 EUR (lietas 10.lapa), samaksājis tiesas izdevumus 4,70 EUR (lietas 11.lapa).

No atbildētājas par labu prasītājam tiesas izdevumi piedzenami proporcionāli: valsts nodeva 125,52 EUR (kas aprēķināta sekojoši: prasības summa ir 1 027,56 EUR jeb 100%; apmierinātā prasības summa ir 836,88 EUR, kas ir x; x = 836,88 EUR x 100/1 027,56 EUR = 81,44%; 81,44% no 154,13 EUR = 125,52 EUR); tiesas izdevumi 3,83 EUR (kas aprēķināti sekojoši 81,44% no 4,70 EUR), pavisam kopā 129,35 EUR.

Tiesas kolēģija atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa 204.[1] pantu, atbildētājai nosakāms 7 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz augšminēto un Civilprocesa likuma 1., 8., 97., 193., 430., 432., 204.[1], 440.[11], 440.[12] pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

ADB "/nosaukums C/" Latvijas filiāles maza apmēra prasību pret /pers. A/ par zaudējumu piedziņu apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu ADB "/nosaukums C/" Latvijas filiālei, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, zaudējumus 836,88 EUR (astoņi simti trīsdesmit seši *euro* un 88 centi) un tiesas izdevumus 129,35 EUR (viens simts divdesmit deviņi *euro un 35 centi),* kas ieskaitāmi prasītāja kontā Nr.LV79PARX0000572381021, AS "Citadele Banka", PARXLV22.

Noraidīt prasību daļā par zaudējumu 190,68 EUR piedziņu.

Noteikt /pers. A/sprieduma labprātīgai izpildei septiņu dienu termiņu no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedums kasācijas instancē nav pārsūdzams un stājas spēkā tā pasludināšanas dienā - 2017.gada 13.janvārī.

Tiesnese J.Mauliņa

Tiesnese B.Ķeire

Tiesnese A.Klaiše